

СКЛАДАННЯ ПРИМІТОК ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ З ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

УДК 657.474.51:69

Пасенко Н.С.

к.е.н., доцент кафедри обліку підприємницької діяльності,
Харківський національний економічний університет

Вступ. Процеси економічної інтеграції України у світовий простір призвели до необхідності стандартизації системи обліку, яка є інформаційною базою для прийняття управлінських рішень. Для встановлення інформаційного взаєморозуміння в світовому співтоваристві необхідно національну систему обліку та складання звітності привести до міжнародних стандартів. Проблемам впровадження в Україні в дію міжнародних стандартів фінансової звітності присвячено достатньо уваги.

Серед досліджень щодо впровадження в Україні обліку основних засобів за міжнародними стандартами слід виділити розробки Косо́вєць Л. та Горицької Н. [1-4]. В своїх публікаціях автори досліджують принципи визнання основних засобів, визначення їх первісної вартості, облік подальших витрат, пов'язаних з експлуатацією основних засобів, переоцінкою, нарахуванню амортизації, вибуттю основних засобів згідно з МСБУ (IAS) 16 «Основні засоби» [5]. Косо́вєць Л. навіть наводить інформацію, яку необхідно розкрити у фінансовій звітності щодо основних засобів [3].

Постановка завдання. Слід звернути увагу на те, що питанням детального порівняння вітчизняного та міжнародного досвіду складання приміток до фінансової звітності приділено незначну увагу. Тому метою дослідження є аналіз та порівняльна характеристика складання приміток до фінансової звітності з обліку основних засобів за міжнародними та вітчизняними стандартами.

Результати дослідження. Облік основних засобів за національними стандартами регламентований П(С)БО 7 «Основні засоби» [6]. Слід відмітити, що за п. 36 П(С)БО 7 у примітках до фінансової звітності наводиться інформація щодо кожної групи основних засобів [6]. Згідно з п. 73 МСБУ 16 у фінансових звітах слід розкривати інформацію для кожного класу основних засобів [5]. На перший погляд здається, що в цьому від-

мінностей між МСБУ 16 та П(С)БО 7 немає, але їх склад не співпадає. Слід відмітити, що відповідно до міжнародних стандартів на кожному підприємстві можна формувати власні окремі класи основних засобів.

Підкреслимо, що для відображення у фінансовій звітності інформації щодо основних засобів за національними стандартами в Україні існує уніфікована таблиця (розділ II «Основні засоби» Приміток до річної фінансової звітності), за міжнародними стандартами інформація у примітках до фінансової звітності надається у довільному вигляді.

У стандартизованих примітках до фінансової звітності наводиться інформація щодо вартості, за якою основні засоби відображені в балансі; вартості та суми зносу на початок звітного року; суми зміни вартості та зносу основних засобів у результаті переоцінки; вартості та суми зносу основних засобів, які вибули; суми нарахованої амортизації; суми втрат від зменшення корисності і сума вигід від відновлення корисності, відображені в звіті про фінансові результати в звітному періоді; інших змін вартості та суми зносу основних засобів; вартості та суми зносу на кінець звітного року [6]. Таку ж інформацію необхідно надавати згідно з МСБУ 16 [5].

Крім того, за п. 36 та п. П(С)БО 7 та МСБУ 16 у примітках повинні відобразитися застосовані методи амортизації та діапазон строків корисного використання, а також первісну вартість основних засобів, які визнані активом, з виділенням вартості основних засобів, отриманих в результаті об'єднання підприємств [6, 5]. В МСБУ 16 також передбачено відображення у фінансовій звітності інформації щодо бази оцінки, яка застосовувалася для визначення балансової вартості об'єкта основних засобів, а також інформація щодо чистих курсових різниць, що виникають при переведенні фінансових звітів з функціональної валюти в іншу валюту подання суб'єкта господарювання, що звітує [5].

В дійсності ні методи амортизації, ні діапазони строків корисного використання основних засобів, ні інша необхідна інформація не відображаються у примітках до фінансової звітності вітчизняних підприємств (бо у довільному вигляді головні бухгалтери та керівники не можуть, або не хочуть надавати таку інформацію). Тому автором запропоновано власну структуровану форму надання такої інформації, яка включає базу оцінки, яка застосовувалася для визначення балансової вартості об'єкта

основних засобів, дату його введення до господарського обороту, первісну (переоцінену) вартість, суму накопиченої амортизації на момент складання звітності, метод нарахування амортизації для об'єкта, термін корисного використання та термін корисного використання, що залишився до закінчення використання. Така інформація надасть змогу переглядати облікову політику підприємства щодо ефективного управління основними засобами.

Слід зауважити, що на підприємствах нашої країни також здебільшого ігнорується інформація щодо надання даних у довільному вигляді (п. 37 П(С)БО 7), яка відповідає МСБУ [5, 6].

Крім того, за міжнародними стандартами у звітності потрібно розкривати характер і вплив зміни в обліковій оцінці, які мають вплив у поточному періоді або у подальшому (для основних засобів це може бути результатом змін методів нарахування амортизації, строків користування, сум ліквідаційної вартості ті ін.). Окремо за МСБУ подається інформація щодо переоцінки основних засобів, яку також бажано було впровадити у примітках до фінансової звітності, складної за національними стандартами обліку.

Висновки. З проведеного дослідження можна винести такі висновки, що в Україні бажано, по-перше, повністю відобразити у фінансовій звітності законодавчо оговорену інформацію про основні засоби за довільною формою або за формою, розробленою автором. По-друге, бажано, щоб при переході на ведення обліку та складання звітності за МСФЗ у фінансовій звітності підприємств України відображалася й інформація про основні засоби, яку необхідно подавати згідно з міжнародними стандартами, що дозволить користувачам мати інформацію про основні засоби у повному обсязі.

Література.

1. Горицкая Н. Учет амортизации основных средств по международным стандартам финансовой отчетности // Бухгалтерия. Налоги. Бизнес. – 2007. – № 16. – С. 13-17.
2. Горицкая Н. Учет основных средств по международным стандартам финансовой отчетности // Бухгалтерия. Налоги. Бизнес. – 2007. – № 15. – С. 28-33.
3. Косовец Л. Учет основных средств // Главбух. – 2008. – № 35. – С. 24-31.
4. Косовец Л. Учет основных средств по МСФО // Главбух. – 2008. – № 35. – С. 17-23.
5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» // www.minfin.gov.ua
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» // www.rada.gov.ua